

VANHASTA SALOSTA JA VARJARASTA, KEMPELEEN RAUTTA KOTIA.

II

Tuttuhan se on tuo Salon tie posteineen, poliiseineen, Armas Sajoineen, Holmineen, Muikkuineen, Niemineen. Siitä Niemen kirjailijatuovan puolelta hoidellaan siten Kaikumme asiamieshommakin, josta huolehtii rouva Veera Erho, Kääntykää siis luottamuksella hänen puoleensa! — Siinä sopii olla yötäkin ja oli jo, tosin vaiherikkaan päivän jälkeen, iltapuoli, kun poikkesin kunnan keskeisimpään taloon, siihen, jossa työskentelevät niin kunnankirjuri kuin kh-johdaja ym. Niin päädyn sitten Rivannon puutarhaan ja tutustun vanhaan puutarhuriin, joka tästä paikkasta, joka kymmenkunta vuotta sitten oli vain karu metsäpalsta, on loihduttanut ilmolle kukoistavan puutarhan, jossa syys-lokakuiden vaihteessa kokonainen kasvihuone on tulvillaan syysantimien väriloistoa. Nyt rvytyy tätä jo salolaisluoneenkin mainetta saavuttanutta kauppuutarhaa isännöimään maanviljelijä Lauri Isola emäntineen, rouva Sisko Isola kun on "Papan" tyttäriä. Viime kesänä, kesän kukkeimmillaan ollessaan, menettivät Isolat vanhan kotinsa, muistorikkaan Isolan talon, joka myrskvisenä sunnuntai-iltapäivänä paloi poroksi. Menetyt tuntui korvaamattomalta, mutta elämässä ei auta jädä tuijottamaan yhteen paikkaan. Niin on nyt koko Rivanto-Isolan puutarhatila täynnä tulevaisuuden suunnitelmia ja työt ovat täydessä käynnissä. Kapteeni Isola esittelee minulle niin vanhat kasvihuoneet kuin uusien pohjat. Vielä 50 metriä pitäisi tänä syksynä, lämpimien aikana, saada kasvihuonetta entisten jatkoksi. Vanha puutarhuri-pariskunta siirtyy asumaan uuteen rakennukseen, jonka pohjaa lakeuden reunassa jo valetaan. Olen varma, että kun seuraavan kerran siihen poikkean senkin ympäristö puutarhana kukoistaa. Ja ylipuutarhurina "Pappa" siitä valvoo rakkaita kukkia. Talokin laa-

jenee ajan mittaan, kunhan välttämättömmimmistä ensin selvittää. Vanha Isolan talo jatkaa elämäänsä tässä, mistä vanha kodin paikka, matala kumpu, näkyy yllpeltojen ja taustalla leviittäytyy tuttu lakeus, nyt, hirmumyrkyn ja tavattoman vedennousun jälkeen ikäänkuin uutena Salonsalmena.

En malta olla kertomatta, että tämän talon taidearteisiin — ne onneksi saatiin pelastettua tulipalosta — kuuluu kaksi Eetu Iston taulua, riihi-aiheinen ja tumma kaunotar, erinomaisen elävä muotokuva, jota mm. äskeisessä pohjalaisen taiteen näyttelyssä Helsingin Ostrobotni-alla mainittiin näyttelyn parhaaksi tauluksi. Sama saksatar on muuten mallina tässä niinkuin kuulussa Hyökkäys-työryhmän taulussa, minkä voin oikeastaan siinäkin heti paikan päällä todeta.

Jällelleen paistaa päivä, kun lähdän eteenpäin, mutta pyöräparka muistaa kylä edellispäivän tiet. Olisi pitänyt käydä Kyliänpäässäkin, mutta aika loppuu taaskin kesken. Papinjärvelläkään on ole käynyt vissiin viiteen — kuuteen vuoteen. Sinne, sen taakse, pitäisi siis sen lentokentän tulla. Oulunsalon joutumisesta uudelleen ohjelmaan näytti lehdessämme olleen jälleen pieni uutinen. Kannattaisi todellakin kunnan astua oikein kukonaskel oululaisia vastaan ja esittää positiivinen kantansa yhteisen tien rakentamiseksi kentältä Viihiluotoon ja siitä Vesalaan—Nokelaan. Vaan ei sillä suoralla saa tulla ainakaan pyörämiestä vastaan, kun "lähden" yli lähtee. Mesväki oli Isolatakin painunut Limingantien varteen viimeisiä vehniä korjaamaan. Myöhässä olivat työt tässäkin pitäjässä, mutta on niistä sentään selviydytty yhteistoimin, isot ja pienet viljeijät yhteistuimin, mikä tällaisessa palkollis- ja palkkatilanteessa monen kohdalla onkin ainoa mahdollisuus.

Kempeleen pitäjän ja seurakunnan puolelle päästyän: käväisin ensi töikseni pappilassa, joka sisältä on uusittu yltä ja päältä Siellä tapaan taas vanhan opiskelu- ja saunatoverini, yksin tapaankir, hänet avarassa pappilassa, Kalle Cajanusen, jonka ajatukset useimmissa tapauksissa piirtävät Oulua pitemmällä, mutta jonka kanssa luonnollisesti tälläkin kertaa puhutaan monet paikallisetkin asiat. Siitä sitten Martti Holmalle. Herastuomari on juuri tullut Oulusta ja kiire on pellon kautta valtuustoon, Kaiun asiat puidaan kuitenkin ensin ja sitten kumpikin rientää omalle suunnalleen. Minä käyn poliisi Toikkasta puhuttelemassa aluksi. Vallesmanni, Moisalan Martti, on muuttanut Taivalkoskelle samaan virkaan ja piiri on kokonaisuudessaan ehdotettu jaettavaksi siten, että Oulunsalo ja Kempele siirtyvät Oulujoen, Tyrnävä Limingon piiriin. Tyrnäväläiset eivät kuitenkaan tykkää tästä, koska haluaisivat käyttää läpikulkupaikaksi sopivaa Kempeleen kirkonkylää asioimispaikkanaan, Liminka on jo Oulun reitillä vähän niinkuin taaksepäin. Huomaan nuorisoseuran vuosikokousilmoituksen tolpassa ja päätän ottaa siitä uutisen, koska se on jo edellispäivän tapaus. Mutta älähän välitä, se onkin helpommin sanottu kuin tehty. Puolileikilläni, jo välillä melkein suuttuen, sisussani kuitenkin ajelen heit-topuutina talosta taloon. Kukaan ei tiedä, mutta se ja se tietää. Huolimaton uutispalvelua, mutta lopuksi tapaan Salon tien vierestä perunapellolta uuden esimiehen, vanhan tuttavan Arvo Niemelän, joka lupaa järjestää tämän niinkuin muutkin samantapaiset asiat. Ohimennen tapaan Pelttarin talossa kokonaista 95 ajastaikaa nähneen syntyperäisen kempeleläismuurin, mutta itse uutisen teossa onkin mennyt niin paljon aikaa, etten ehdi muuta kuin pikapäiten pistäytäväkseen koululla opettajatar Onkamaan puheilla ja kunnantoimitossa siinä välillä asioista sopimassa Sen verran keskusteluissa ehti uutta selvittää, että ns:n aloitteesta on pantu pystyyn laulukouros, joka nyt hyvin tulevaisuuden toivein on aloittanut ohjauksen taiteen tien vaellukseen. Tahtipuikkoa heiluttaa vasta kuntaan saapunut opettaja Lauri Hannila. Toivotamme menestystä.

Panu.